

SANTIAGO

jóaripũ

Ãñuduticorigue

¹ Yũũ Santiago múãrẽ ãñudutia. Yũũ Cõãmacũrẽ padecotegũ, teero biiri marĩ Ôpũ Jesucristore padecotegũ múãrẽ Israelya põnarĩ macãrã doce põnarĩ macãrãrẽ apeyé ditapũ wáabaterirare jóaa.

Masĩré ãñurẽ Cõãmacũmena atia

² Yáa wedera, múãrẽ noo niiré ñañarõ wáari, “ũsenirã niiãda” jĩña. ³ Múã masiã: Múãrẽ ñañarõ wáari, múã Cõãmacũrẽ padeorere ãñomasiã sũcã. ãñurõ padeorĩ, wãcũtutuare múãrẽ jeanemoã. ⁴ Tee wãcũtutuare múãpũre jeapetiaro. Tee jeari, padeotutũara, basocá ãñurã, péerogã padeorẽ ðusanóhẽrã niiãdacu.

⁵ Masĩré cũohérano Cõãmacũrẽ sãĩãrõ. Ticogũdaqui. Cõãmacũ tutiro manirõ niipetirare cúã sãirẽ nemorõ ticonemoqui. ⁶ Padeorémena sãĩãrõ. “Õba, ticoriboqui” jĩrõ manirõ sãirõ booa. Teero jĩrãno día pairímaa maquẽ ocoturĩ tiiróbiro niiya. Tee wĩno páapuri wáajõãrucu, atijõãtirucu tiia. ⁷ Cõãmacũ teero wãcũrãnorẽ ticoridojãqui. ⁸ Sicabũrecore merẽã, apebũrecore merẽã wãcũcua; sica diamacũ wãcũhẽrã niiya.

⁹ Jesuré padeorã búri niirã ññanopacara, ũsenirõ booa; Cõãmacũ ññacoropũre búri niirã mee niicua. ¹⁰ Pee apeyé cũorácã Jesuré padeorã ũsenirõ booa. Cúã padeorẽ cúã cũore nemorõ waracũtia. Cúã

ɬorépeja coori s̄nidíaro tiiróbiro petidíaadacu. ¹¹ Táa muĩpũ bayiró asirí, s̄nijõãcu. Tee cooricã budujõãcu; ãñuré niiãrigue niipacaro, peticú. Tee tiiróbiro pee apeyé ɬorácã cúã niyeru wapatáriromena diajõããdacua.

Jĩcõãsãrere Cõãmacũ mee tiidutí

¹² Ñañarõ wáapacari, wãcũtutuarano ɬsenicua. Cõãmacũ cúã padeorére duuhéri ññagũ, cúãrẽ catiré petihére ticogũdaqui. Teeré “ticogũda” jĩrigũ niiwĩ cúãrẽ maĩrãrẽ.

¹³ S̄cũno ñañaré tiidugáro jeari, “Cõãmacũ yũre teero tiidutí” jĩrijãrõ booa. Cõãmacũ ñañaré tiidugágũ mee niĩ. Cũã ãpẽrãrẽ ñañarére jĩcõãsãgũno mee niĩ. ¹⁴ Biirope biia: Ñañaré tiidugárere wãcũɬgueari siro, ñañagũ jĩcõãsãrõ tiiróbiro wáacu. Teero tiigá, apeyenó ñañaré tiidutíre p̄erogãmenarã “jáũ” jĩjãqui. ¹⁵ Cũũ tee ñañaré tiidugáremena ñañarére tiiquí. Cũũ niipetire tiirípojĩgũ, catigá niipacũ, diarigũ tiiróbiro niitoaqui.

¹⁶ Yáa wedera, wisiríjãña. ¹⁷ Niipetire ãñuré, teero biiri diamacú maquẽ marĩrẽ diijeácu; teeré ticoqui Cõãmacũ ɬmũãsepũ niigú. Cũãrã niiqui niipetira s̄iãwócorare, ɬmũãsepũ bauráre tiirigũ. Cũũ wasoríqui; cúãrẽ cãmotáreno manicú. ¹⁸ Cõãmacũ cúã booríbirora cúũye queti diamacú maquẽmena marĩrẽ catiré petihére ticorigũ niiwĩ. Teero cúã diamacú bueré cúũriguere ãñurõ padeosũguéjĩrã, ote dũca ɬorígũ butisũguerepa tiiróbiro niicu.

Butisuguerpa Cõamacũrẽ usenire ticorépa niirucuyiro.*

Cõamacũrẽ padeorá diamacũ tiirécutire

¹⁹ Yáa wedera, ateré masĩña: Æpẽrã wederi, t̃omasĩãda jĩrã, ãñurõ t̃oyá. Múã cúã wederé t̃otóa, wãcũtoarap̃ wedeseya; máata cúarijãña. ²⁰ Marĩ cúara, Cõamacũ booró tiirícu. ²¹ Teero tiirá, niipetire múã ñañarõ wãcũrére, ñañaré tiirécutirere duujãña. Cõamacũrẽ “jáũ” jĩ, cũye queti marĩrẽ cũ cũrere diamacũ padeoyá. Tee quetire t̃o, padeorá, múã netõnénoãdacu.

²² Cõamacũye quetire búri peti t̃orijãña. T̃oári siro, tee queti dutirére tiyá. T̃ihéranõ cúã basiro jĩdítora tiicúa. ²³ Tee quetire t̃o, tee dutirére tiihég̃no biiro biii: Cũya diapóare ãnorõpú ññaqui. ²⁴ Cũ baurére ãñurõ ññaári siro, cãmenucã witiwag̃ra, acabójãqui. ²⁵ Æpĩpé cũ Cõamacũye t̃oáriguere wãcũrucu, acabóriqui. Cõamacũ dutiróbirora cũ tiirucújãqui. Cũ teero tiirécutiremena Cõamacũ cũrẽ usenirĩ tiigúdaqui. Cõamacũye queti diamacũrã niiã. Teeména marĩ ñañaré dícu tiidugãmiãriguere tiidúri tiiríg̃niiwĩ.

²⁶ Æpĩ “yũ Jesuré padeogú niiã” jĩ wãcũmiqui. Teero jĩpacu, ãpẽrãrẽ ñañarõ wedesequi. Teero tiigú, cũ basiro jĩditog̃niiqui. Cũñorẽ padeoré búri niiré niiã. ²⁷ Cõamacũ marĩ Pacure diamacũ padeogúpeja biiro tiirécutiro booa: Pacu manirãrẽ, wapewia numiãrẽ cúãrẽ merẽã wáari, tiápuro booa. Teero biiri atibáreco maquẽ ñañarére tiinunáserijãrõ booa.

* **1:18** Éxodo 23.16,19.

2

Basocáre sícãrĩbíro ññaña

¹ Yáa wedera, múã marĩ Õpũ Jesucristo añunetõjõãgũrẽ padeojĩrã, basocáre sícãrĩbíro tiiyá.

² Apetó tiigú, ãmũ sícũ múã neãrí wiipũ sããatiboqui. Cũũ wãmosũã tuusãri beto oro beto, suti aññuré sãñagú niiboqui. Toorã ãpĩ apeyenó cõohégũ sutiró bucuroniãrõ sãñagú sããatiboqui sũcã. ³ Múãpe padeorémena suti aññuré sãñagúrẽ ñña, cũũrẽ “ãno aññurõpũ duiya” jĩĩbocu. Apeyenó cõohégũperea “jõõ nucũña” o “ãno yepapũ duijãña” jĩĩãbocu.

⁴ Múã teero tiirémena basocáre sícãrĩbíro tiihéra tiicú. “Suti aññuré sãñagú bóaneõgũ nemorõ wapapacái”, jĩĩ wãcũmicu. Tee wãcũrẽ ññañaré niĩã.

⁵ Yáa wedera, yũare tuoyá: Apeyenó cõohéranorẽ Cõãmacũ besequi, cúã padeoré pairó wapacutíro wáaaro jĩĩgũ. Cũũ pũtopũ wáaaro jĩĩgũ, besequi. Cũũ jĩĩrirobirora cũũrẽ maĩrã cũũ pũtopũ niĩãdacua.

⁶ Múãpe apeyenó cõohérare doo, bobosãcu. ¿Noã múãrẽ tiĩápei? Pee cõorã tiĩápecua. ¿Noã múãrẽ ñee, queti beserĩ basocũ pũtopũ néewadutii? Cúãrã tiicúa. ⁷ Cúãrã múã padeogú wãmerẽ buijãcua. Múãpe cũũ wãmerẽ padeorémena jĩĩcu.

⁸ Múã Cõãmacũ dutirére aññurõ tiipetídugara, cũũye queti jóaripũpũ jĩĩrõbirora tiiyá: “Mũũ basiro maĩrõ tiirõbirora ãpẽrãcãrẽ maĩñã”.* Teeré tiirã, diamacú tiirã tiia. ⁹ Múã basocáre sícãrĩbíro tiihéra, ññañaré tiirã tiia; Cõãmacũ dutirére netõnucãrã tiia. ¹⁰ Sícũno Moisére dutiré cũũrigue niipetirere

---

* **2:8** Levítico 19.18.

tiipetipacɥ, sicawāme tiihérogāmenarā, tee dutiré niipetirere netōncāgū niiqui. ¹¹ “Āpī numorē ñeeaperijāña”, teero biiri “basocáre sīārjāña” jīrere dutirigu niiwī Cōāmacū. Múā sīcūrē sīārā, āpī numorē ñeeaperipacara, Moisére dutiré cūiriguere netōncārā tiicú. ¹² Cōāmacū múārē mama dutiré cūiriguemena† múā tiiriguere ñña, wapa tiigúdaqui. Teero tiirá, añurō wedeserecuti, āpērārē añurō tiirécutiro booa. ¹³ Āpērārē bóaneō ññahēri siro, Cōāmacūcā bóaneōrō manirō wapa tiigúdaqui. Bóaneō ññarirapeja cūū wapa tiirópure cuiro manirōmena añurére ñeerā wáaadacua.

Āñuré tiirémēna Jesuré padeoró booa

¹⁴ Yáa wedera, sīcū “yuu Jesuré padeóa” jīboqui. Teero jīpacɥ, āpērārē añuré tiēñoriboqui. Cūū padeoré ¿ñeenómena wapacutibogari? Teero padeoré cūūrē netōrī tiirícu. ¹⁵ Apetó tiirá, Jesuré padeorá suti wasoré cūohéra, yaaré cūobayíhera múāmena niibocua. ¹⁶ Sīcū múā menamacū cūārē ateré jīboqui: “Múā añurō wáaya; yusuári, asibusúre suti sññajīrā niñña; múā yaadugarecōrō yaaya”, jīboqui. Cūū cūā boorere ticoripacɥ, cūū tee jīrē wapamaníā. ¹⁷ Marī padeoré tee queoré tiiróbiro niññā. Marī padeopacára, āpērārē tiíapuheri, wapamaníā.

¹⁸ Apetó tiigú, yuu jīāriguere padeohéguno ateré jīboqui: “Sīcū añurére tiirípacɥ, Jesuré padeoquí. Āpīpé añurépere tiiquí”. Cūū teero jīrere biiro wedeguda: “Cūū añuré tiirípacari, ¿deero tii marī cūū Jesuré padeorere ññamasīboataɥ?

† **2:12** Mama dutiré cūiriguere “āpērārē maññā” jīrē niññā.

Cũũ añuré tiiñnoremna cũũ Jesuré padeorére ñnamasĩbocu”. ¹⁹ Cũũpe “Cõãmacũ sĩcũrã niiqui” jĩĩ padeoquí. Tee añuniã añurõpeja. Wãtĩacã padeocúa tiirápũja. Tee wãcũrã, ñapõpicua cuira. ²⁰ Cũũ tuomasĩrido jagũ niĩ. Yũũ jĩĩãriguere wãcũbua, ateré masĩrõ booa: Marĩ “Jesuré padeóa” jĩĩpacara, ãpẽrãrẽ añurõ tiihéri, marĩ padeoré wapamanĩã. ²¹ Marĩ ñecũ Abrahamye maquẽrẽ wedeguda. Abraham cũũ macũ Isaare ãtãbú sotoápũ siatúpeomiyigu. Cõãmacũ cũũ tiirére ñnagũ, cũũrẽ “añugũrã niĩ” jĩĩ ñnayigu. ²² Atecarẽ tuomasĩrõ booa: Abraham Cõãmacũrẽ padeoyĩgu. Teeména Cõãmacũ tiidutĩrirobirora tiiyĩgu. Teero tiigú, cũũ tiirémna cũũ padeorére tiiyapacuti yigu. ²³ Teero cũũ tiiriguemena Cõãmacũye queti jóaripũ niiré diamacũ wáaro tiiriro niiwã. Tiipũ biiro jĩĩã: “Abraham Cõãmacũrẽ padeoyĩgu. Teero tiigú, Cõãmacũ cũũrẽ ‘añugũrã niĩ’, jĩĩ ñnayigu”, † jĩĩ jóanoã. Too síro Cõãmacũ Abrahamrẽ “mũũ yũũ menamacũ niĩã” jĩĩrigu niiwĩ.

²⁴ Tee quetimena ateré añurõ masĩnoã sáa: Marĩ Cõãmacũrẽ padeorã añurõ tiirí, Abrahamrẽ tiirírobiro marĩrẽ “añurãrã niĩya” jĩĩ ññaqui. Userimena dícu “Cõãmacũrẽ padeóa” jĩĩrãrẽ “añurãrã niĩya” jĩĩ ññariqui.

²⁵ Teerora wáyairo too suguero macõpũ ãmũãrẽ ñeeape wapatárigore. Coó Rahab wãmecuti yigo. S Judíoa cooya macã macãrã wãpãrã niiyira. Coó Cõãmacũrẽ padeojĩgõ, judíoa jeari, añurõ bocayigo. Too síro cúã dutiwáadarimarẽ ñnocóyigo. Cõãmacũ

---

† 2:23 Génesis 15.6. § 2:25 Josué 2.

coo tiirére ññagũ, coore “ãñugõrã niyo” jĩ ññayigu.

²⁶ Ateména pũtuáa: Sícũ Jesuré padeopacú, ãñuré tiihéri, cũũ padeoré wapamaniã. Cũũ padeoré sicaõpũũ yeeripũna duuári siro tiiróbiro niicu; catiricu.

3

Ñemerõrẽ cãmotãmasĩrõ booa

¹ Yáa wedera, múã watoapũre paũ peti basocáre buerá niirijãrõ booa. Múã masĩcu: Cõamacũ ùsã Jesuyére bueré wapa ùsã tiiríguere ãpẽrã nemorõ ãñurõ besegũdaqui, ùsãrẽ wapa tiiádari suguero.

² Marĩ niipetira pee ñañaré tiirucúa. Sícũ péerogã ñañaré wedesehegũno ãñugũ peti niiqui. Cũũ wedeseãmajãdugarere cãmotãmasĩgũ, niipetire cũũ ñañaré tiidugárecãrẽ cãmotãmasĩqui. ³ Marĩ cõmebetórigãrẽ caballoaye useripũ sããã, caballoa marĩrẽ yũũaro jĩrã. Teebetorigãmena marĩ wáadugaropũ cúãmena wáamasĩã.

⁴ Teerora niiã dooríwũcãrẽ. Tiiwá pairíwũ niipacari, wĩno bayiró páapucopacari, tiiwãré waatúgũ péeripĩgãmenarã cũũ wáadugarope waatúcoi. ⁵ Marĩya ñemerõmena teerora wáacu. Marĩya ñemerõ marĩya õpũũ ðuarógã niipacaro, pee peti wedeseremena paũre ñañomasĩã. Pecame péerimegã niipacaro, marĩ sããyócori, pairó macãncũ niĩãrĩrore jũũpetiri tiia.

⁶ Pecame tiiróbiro niiã marĩya ñemerõ. Péerogã niipacaro, pee ñañaré wedesemasĩcu. Noo booró niipetire ñañaré wáari tiicú. Tee ñañarõ wedesere wãtĩmena pũtoticu. Niipetiro marĩ catirí bũrecorire ãñurõ niimiãrĩguere ñañocú.

⁷ Basocá niipetira wáicurare, wurráre, yeparu wéerare, día macārārē yurri tiimasīcua. Cúã sicatorpara yurri tiimasīnotoarira niiwã. ⁸ Maríya ñemerō docare yurri tiimasīricu. Ññurē dícu wedesedugapacara, ññañaré wedesecu. Ñña bacarí, cúã nima ticoro tiiróbiro marí wedesere basocáre ññañarō tiicú. ⁹ Maríya ñemerōmena Cōãmacū marí Ōpūrē marí Pacure usenire ticopacara, basocáre cúã tiiróbiro baurá tiinórirare ññañarō wedesea. ¹⁰ Sicauseromena Cōãmacūrē usenire ticoa; tiuseromenarã ãpērārē ññañarō wedesea sūcã. Yáa wedera, teeré tiiríjārō booa. ¹¹ Sicape oco witiirí copere oco aññurē, oco ññañaré witiiricu. ¹² Narañagū pica ducacutiricu. Picagu use ducacutiricu. Tee tiiróbiro oco móã ocare witiirí copere oco móã ocahere witiiricu.

Diamacú ṭomasĩrã tiiré

¹³ Múã watoapure aññurō ṭagueñapōtēōncōrã, ṭomasĩrã niicua. Cúã aññurō tiirécutirere eññoārō “yurri tiirere ññaña” jĩrō manirō. Biirō tiigúno ṭomasĩgū peti niĩ. ¹⁴ Múã ṭomasĩpetipacara, ãpērārē doe, cúãrē pesucutira, “ãpērã nemorō ṭomasĩã” jĩrijãña. Múã teeré tiirécutira, diamacú maquērē cōãrã tiia. ¹⁵ Tee cúã ṭomasĩmiãrigue Cōãmacū ticoré mee niĩ. Atibáreco maquē wãcūrē niĩ; basocá cúã basiro wãcūrē niĩ; wãtĩã wãcūrēno niĩ. ¹⁶ Múã watoapure doere, teero biiri pesucutire niirĩ, ṣicārōmēna niirecutiherecã niĩadacu. Noo booró niipetire ññañaré wãaadacu.

¹⁷ Cōãmacū ṭomasĩre ticoré cuorápeja ññañarére ãmaãrō manirō niicua. Cúãjã biirō niicua: Ññurō niirecutirere boorã, basocáre aññurō wéepeora,

wederére añurõ tuoñerã, ãpẽrãrẽ bóaneõ ñnarã, niipetirare añuré tiirã, niipetirare sïcãrĩbíro tiirã, tiiditóro manirõ añurõ tiirécútira niicua. ¹⁸ Ññurõ niirecutirere tiidugáranõ añurõ niirecutire maquẽrẽ wedesecua. Too síropure cáã teero jĩñariguemena diamacú niirecutirere ññaãdacua.

4

Atibúreco maquẽrẽ maĩré

¹ ¿Ñeeména cãmerĩquẽĩ? ¿Ñeeména cãmerĩtutii? Múã popeapu ñañaré tiidugáre, wãcũnunuseremena teero wáaa. ² Múã apeyenó cudugápacara, buamasĩricu. Cudugára, ãpẽrã cudoráre sãácú. ãpẽrã cudorére ññajĩrã, ññatuticu. Múã boorére buamasĩhẽrã, cãmerĩtutiãmajãcu; cãmerĩquẽcu. Múã boorére buamasĩricu, ¿deero tiirã? Cõãmacũrẽ sãĩrĩrã. ³ Sãĩpacári, Cõãmacũ ticoriqui. Ññurõ wãcũrémena sãĩricu; múã cũũ ticorémena ñañaré tiidugácu.

⁴ Múã sïcõ numiõ manucutipaco, apegó manurẽ maĩgõ tiiróbiro niicu. Atibúreco maquẽrẽ maĩrãno Cõãmacũrẽ ññatutira tiiróbiro niicua. Múã teeré masicu. Teero tiirã, atibúreco maquẽrẽ maĩdugáranõ Cõãmacũrẽ ññatutigu tiiróbiro wáacua. ⁵ Cõãmacũye queti jóaripũpu búri peti ate jóanorõ mee tia: “Cõãmacũ marĩrẽ Espíritu Santore ticorigu niijĩgã, ãpẽrãrẽ nemorõ cãũrẽ marĩ maĩrĩ booquí”,* jĩ jóanoã. ⁶ Cõãmacũ marĩrẽ añurõ tiigú tiiapunemomasĩqui. Teero tiiró, cũũye queti jóaripũpu ate jóanoã:

---

* **4:5** Éxodo 20.5.

“Āpērã nemorõ niiã” jĩrã Cõãmacũ tiiápure
 сѠOÍcua.

Teero jĩhērãpe cũũ tiiápure сѠOCÚA,†
 jĩ jóanoã.

⁷ Teero tiirá, Cõãmacũ dutirére añurõ yũurá
 niiña. Satanás múãrẽ jĩcõãsãrĩ, wãcũtutuaya.
 Wãcũtutuari, yoari mee nii, wáajõãgũdaqui.

⁸ Cõãmacũrẽ wãcũrucujãña. Múã teero tiirí,
 Cõãmacũ múãmena niirucujãgũdaqui. Múã ñañaré
 tiirére tiidújãña. Múã Cõãmacũrẽ, teero biiri
 atibúreco maquẽrẽ sícãrõména maĩdugára múã
 teero wãcũrére wasoyá. ⁹ Múã ñañaré tiirére wãcũ,
 wãcũpati, utiya. Múã buimírigue utiré wasoáro.
 Múã usenimírigue bóaneõrõ tũgueñare wasoáro.

¹⁰ Múã marĩ Ōpũ ññacorõpũre “yũũ búri niigú niiã”
 jĩ wãcũrucuri, cũũ múãrẽ upatí macãrã wáari
 tiigũdaqui.

Marĩ “pecamepũ wáagũdũ niiĩ” jĩmasĩricu

¹¹ Yáa wedera, cãmerĩ buiáperijãña. Sícãrĩbíro
 padeopacú, sícũ ãpĩrẽ buijãgũ, cũũrẽ “pecamepũ
 wáagũdũ niiĩ” jĩgũ tiiquí. Teero jĩgũno Cõãmacũ
 dutirére buijãgũ tiiquí. “Cõãmacũ dutiré nemorõ
 masĩã yũũja” jĩdũgagũ niiquí. Teero jĩgũ tee
 dutiré maquẽrẽ tiiríquí. Añurõ “jáũ” jĩrõno
 tiigú, “Cõãmacũ dutiré queoró niiria” jĩgũ tiiquí.

¹² Cõãmacũ sícũrã dutirére ticogú niiĩ. Cũũ dícu
 marĩ tiirére añurõ ñña, “pecamepũ wáagũdũ niiĩ”
 jĩmasĩquí. Cũũ dícu marĩrẽ netõnémasĩquí. Cũũrã
 sũcã pecamepũ wáadutimasĩquí. Múãpe “pecamepũ
 wáagũdũ niiĩ” jĩmasĩricu.

† 4:6 Proverbios 3.34.

Ñamigã wáaadare masiña maniã

¹³ Múã biiro jĩrecutia: “Mecũã o ñamigã timacãpũ wáagũda. Toopũ sicutũma nii, pade, pairó niyeru wapatágũda”, jĩcu. Múã teero jĩrecutirano yũre tuoýa: ¹⁴ Múãrẽ ñamigãno merẽã wáaadare masĩricu. Múã catiré õme tiiróbiro niiã; péerogã bau, too síro ditijõãã. ¹⁵ Teero jĩrõno tiirã, biirope jĩrõ booa: “Apetó tiigũ, Cõamacũ boorí, cũũ catiré ticori, teeré tiinóãdacu”, jĩrõ booa. ¹⁶ Múãpe teero jĩria. “Ûsã basiro too síro tiiwáadarere masiã” jĩsũguea. Niipetire teero jĩsũguereno ñañaniã. ¹⁷ Sícũno añuré tiirére tiimasĩpacũ, teeré tihégũno Cõamacũrẽ netõncãgũ tiiquí.

5

Pee apeyé cõorãre wederigue

¹ Pee apeyé cõorã, yũre tuoýa: Múãrẽ ñañarõ netõré niãdacu. Tee ñañarõ netõãdare wãcũrã, bayiró acaribíremena utirá niiña. ² Múã pee cõoré bóajõãdacu. Múãye sutire butua weejãdacua. ³ Múãye oro, múãye niyerupe cutawi bóajõãdacu. Cõamacũ cũũ basocãre wapa tiãdari bũreco jeari, cũũ múã ññacoropũ tee cutawiriguere ññagũdaqui. Tee cutawirigue múã niyeru maĩrí siro, múã ãpẽrãrẽ tiãpuheri siro, teero ãñoãdacu. “Múã pecamepũ wáaadara niitoaa mée”, jĩrõ tiãdacu. Atibũreco petiãdari bũreco niipacari, múã búri peti pairó niyeru ññanomiã. ⁴ Múã ãmũãrẽ oteré dũca seedutĩpacara, wapatĩpetiririra niiwã. Tee cũãrẽ niyeru wapatĩririguere Cõamacũ ññaqũ. Paderã bayiró bũsũrómena “queoró wapatĩriawã” jĩrẽre Cõamacũ niipetire sotoapũ niigũ tuoquí.

⁵ Múãpe atiditapúre pee peti c̄onetonucãã. Múã t̄usarenorẽ tiidugápetira niĩã. Múã wec̄uá añurõ diicutira tiiróbiro niicu; wec̄uá cúãrẽ s̄iããdari burecore mas̄iricua. ⁶ Múã ãpẽrãrẽ cúã bayiró peti wapa c̄uorípacari, queti beserí basoc̄u p̄utoru néewa, “wapa c̄uóoya” j̄ĩcu. Cúãrẽ s̄iãdutícu. Cúãpe deero tii mas̄iricua.

Jesucristo   p̄ut̄uaatiadari   suguero,
wãc̄ūtutuadutire

⁷ Yáa wedera, múã mas̄iã: Marĩ Ōp̄ũ p̄ut̄uaatigudaqui. Cũũ p̄ut̄uaatiadari suguero potocõrõ manirõ yueya. S̄icũ otegu cúũ oteré d̄ucacutiri cotequi, añurõtõp̄u yaaada j̄ĩgũ. Cũũ oterí siro, oco pearo j̄ĩgũ, potocõrõ manirõ yuequi. ⁸ Cũũ tiiróbiro múãcã “marĩ Ōp̄ũ p̄ut̄uaatigudaqui” j̄ĩrã, potocõrõ manirõ yueya. Wãc̄ūtutuaya. Cũũ p̄ut̄uaatiadaro jeaadaro péerogã d̄usacú.

⁹ Yáa wedera, cãmerĩ wedepatirijãña, Cõãmacũ marĩrẽ ñañarõ tiirí j̄ĩrã. Cõãmacũ basocãre wapa tiíadari bureco jeaatiro tiia. ¹⁰ Profetas tiiríguere wãcũña. Cúã Cõãmacũye quetire wederi, ãpẽrã cúãrẽ ñañarõ tiiyíra. Cúãrẽ teero tiipacári, ñañarõ netõpacára, wãc̄ūtutua, nucãjãyira. Cúã tiirírobirora múãcã tiiyá. ¹¹ Basocãre ñañarõ wáapacari, cúã wãc̄ūtutuari, cúã doca “añurã niiwã” j̄ĩã marĩ. Job wãmecutigu ye queti maquẽrẽ múã mas̄icu.* Cũũrẽ ñañarõ wáapacari, wãc̄ūtutuayigu. Too síro Cõãmacũ

---

* **5:11** Job 1.1-2.10.

cũũrẽ añũrõ tiiríguecãrẽ masĩcu.† Tee quetime-
napũra “Cõãmacũ bóaneõ ññaré cœogú niĩ” jĩrécãrẽ
añũrõ ññamasĩnoã.

12 Cõãmacũrẽ wãmepeorijãña. Tee ʍpũtĩ maquẽ
niĩã. Múãrẽ sãĩñarĩ, “tiíawũ” o “tiiríawũ” jĩrẽ dícu
jĩñña. Jĩñmemorijãña, Cõãmacũ marĩrẽ ñañarõ tiirĩ
jĩrã.

13 Sĩcũ Jesuré padeogũre ñañarõ wáari,
Cõãmacũrẽ tiíapure sãĩrõ booa. ʍsenigũnope
Cõãmacũrẽ basapeoro booa. 14 Diarecutigũno
Jesuré padeorã menamacãrã ʍtoã dutirãre
boocóro booa, cũũrẽ ʍse tuusĩããrõ jĩgũ. Cõãmacũ
netõnéãrõ jĩgũ, sãĩdutĩbosaro booa.

15 Cũã
padeorémẽna sãĩrĩ, diarecutigũ netõnénogũdaqui.
Cõãmacũ cũũrẽ diaré netõrĩ tiigũdaqui. Cũũ ñañaré
tiirĩ siro niirĩ, Cõãmacũ cũũrẽ acabógũdaqui.

16 Teero tiirã, múã ñañaré tiiríguere cãmerĩ
wedenetõña. Cõãmacũrẽ sãĩbosãya, diarecutirare
netõnéãrõ jĩrã. Sĩcũ basocũ añũgũ padeorémẽna
sãĩrĩ, Cõãmacũ ʍũrĩjã tiiríqui. 17 Elías marĩ tiiróbiro
basocũ niiyigũ. Cũũ Cõãmacũrẽ “oco pearijããrõ” jĩ
bayiró sãiyígũ. Itiãcũma apecũmã deco atiditapũre
oco peariyiro.‡ 18 Too síro Cõãmacũrẽ sãiyígũ sũcã.
Teero tiiró, oco peayiro.§

19 Yãa wedera, apeto tiigũ, sĩcũ múãmẽna niĩãrigũ
merẽã wãcũrẽ wasonóboqui. Cũũrẽ teero wáari
ññagũ, ãpĩ cũũrẽ añũrẽpere wasorĩ tiibóqui sũcã.

20 Wasorĩ tiigũno ñañaré tiíãrigũre ateré tiiquí: Di-
ari siropũre, ñañarõ netõbóãrigũre netõrĩ tiiquí;
acabóre ʍuarĩ tiiquí.

† 5:11 Job 42.10-17. ‡ 5:17 1 Reyes 17.1; 18.1. § 5:18 1 Reyes
18.42-45.

Nocõrõrã niã.

Cõãmacũ mecũã wedesei New Testament in Tuyuca

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tuyuca

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tuyuca

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
a71ca523-cda5-572a-9b0b-61d9ea37d1a8